

z.t., 2000, hangend object, klei met oxides

Wilma Bosland, samengeknepen emoties

| Liesbeth den Besten

Het vormpje ligt er gekweld bij. Het past in je handpalm, is samengeknepen, massief en geglaazuurd met een parelmoerwit glazuur. Het is niets en alles tegelijk: samengebald en vormeloos. Het komt uit de handen van Wilma Bosland (Ouddorp, 1956), die ongeveer 10 jaar professioneel werkzaam is als keramist in Amsterdam. In oktober heeft zij een solotentoonstelling bij Galerie De Witte Voet, waar zij voor het eerst in 1993 exposeerde. De vormen die zij maakt zijn niet makkelijk te begrijpen. Het zijn gesloten, soms amorf lichamen, organisch en refererend aan menselijke, dierlijke en plantaardige vormen. Een gesprek met Wilma Bosland om de sleutel tot haar werk te vinden.

Onvolkomenheden

Het atelier van Wilma Bosland, een benedenwoning in een 19e- eeuwse volksbuurt, ligt en staat geheel - van onder tot boven en van voor tot achter in de tuin - vol met vormen: vormen in wording en voltooiden vormen, vormen om nog over na te denken en goedgekeurde vormen. Hier wordt gewerkt met een enorme gedrevenheid. In 1988, tijdens haar opleiding aan de Academie voor Beeldende Vorming (Amsterdam), begon ze extra lessen bij Ina Bakker in draaien te nemen omdat ze dat heel graag goed wilde leren. Wilma Bosland: "Ik was daar vrijwel direct met vrije vormen bezig terwijl we eigenlijk gewoon eerst een jaar kommetjes moest en draaien. Ik vond het 't spannendste als het misging, als je bijvoorbeeld met het centreren ernaast ging maar ik wilde de techniek wel goed leren. Tenslotte, als je het fout wilt laten gaan dan moet je het goed fout laten gaan." Dit idee beheerst haar manier van werken: enerzijds zie je een enorme aandacht, toewijding en precisie, anderzijds zie je onvolkomenheden, scheuren, scheefhangen, lubberrandjes. Ze zoekt zoals ze het zelf uitdrukt: "het randje tot waar je kunt gaan zodat het nog steeds een spanning heeft." In 1998 exposeerde Wilma Bosland een aantal liggende gedraaide en gesloten vormen in de tuin bij Villa Eksternest in Roeselare op een groepstentoonstelling van Nederlandse, Belgische en Franse keramisten. De vormen wegen zo'n 30 kilo per stuk en hebben door hun aarde-bruinige

kleur iets lichamelijks en lugubers. Deze associatie is niet toevallig. Wilma Bosland: "Het was ten tijde van al die gruwelijke moordpartijen in Afrika. Ik zag beelden op het nieuws van lijken die in de rivier dreven. In al hun gruwelijkheid hadden die lijven ook iets moois en afgesloten. De verbazing, zoiets zien en er dan iets positiefs uithalen. Die vormen, die ik UP's noemde (Unidentified Persons), zijn mijn manier om dat soort dingen om me heen een plek te geven. Ze hebben allemaal iets machteloos, iets passiefs."

Machteloosheid

Machteloosheid, passiviteit, hulpeloosheid – het zijn woorden die in het gesprek met Wilma Bosland regelmatig opduiken. Ze vraagt zich af waarom haar beelden allemaal liggen, op enkele uitzonderingen na, waarom kan ze geen staande vormen maken? Een antwoord op die vraag kan ze niet geven of het zou hogere psychologie worden. Zeker heeft de vorm van de beelden ook te maken met de manier waarop ze gemaakt worden. Wilma Bosland heeft in de loop der jaren een eigen procédé ontwikkeld waarbij ze begint met een gedraaide vorm. Soms draait ze er een vorm tegenaan, waardoor een gesloten vorm ontstaat en daarna ondergaan deze vormen uiteenlopende en intensieve handelingen. Dit gebeurt op bedjes van schuimrubber, met oude T-shirts overtrokken, waar de objecten op neergelegd zijn. Soms trekt en scheurt ze de vorm open, soms strijkt ze de klei langzaam glad maar ook duwt ze aan

99 x beker, 2000, 2 – 15 cm, porselein met glazuur

z.t., 2000, liggend zwart object, Ø 35 cm, zwarte klei

de klei en zet ze er stukken aan. De handelingen zijn altijd aan de objecten af te lezen. De wijze waarop Wilma Bosland omgaat met haar objecten is fysiek en persoonlijk, alsof ze een hulpeloos lichaam kastijdt of masseert. Het kleine parelmoerkleurig geglazuurd objectje ontstond op een andere manier, hoewel het fysieke ook hier een belangrijke rol speelde. Ze omschrijft het als "een bozige vorm, een samengeknepen ding." Bij dit object gebruikte ze glazuur, iets wat ze zelden doet maar in dit geval versterkt het glazuur de vorm. Meestal kiest ze voor gekleurde klei of voegt ze een laagje terra sigillata toe. Iedere kleisoort heeft een andere structuur, verwerkt anders en droogt anders. Het zijn deze finesses die haar werk beheersen en bepalen. Ze kiest een klei uit omdat ze een

z.t., klein vuistvormig object met wittig parelmoerglazuur

"UP's", 1998, installatie bij villa Eksternest, Roeselare, België

bepaalde vorm wil maken want de kleisoort dicteert als het ware de kant welke het werk op zal gaan. Stugge, zwarte boetseerklei met chamotte leidt tot een heel andere behandeling en tot heel andere vormen dan soepele, roze draaiklei. Sommige hangende vormen moesten in een rode, vlezige klei gemaakt worden. Zo dragen alle details in haar werk bij aan het uitdrukken van gevoelens die algemeen herkenbaar zijn mits men er moeite voor wil doen. Om die reden geeft Wilma Bosland haar werk over het algemeen geen titels, ze vindt het té sturend, té bepalend. Vroeger, tot een paar jaar geleden, werkte Wilma Bosland met gesloten vormen, waar

zij op onzichtbare plaatsen een gaatje in maakte. Nu werkt zij juist mét en rond het gat en wil zij een spanning in de buitenvorm en de binnenvorm creëren. Bosland: "Ik zou het best wel eens levensgroot willen maken, daar heb ik heel veel fantasieën over. Het lijkt mij prachtig om er aan de binnenkant doorheen te kunnen lopen maar dan moet ik veel groter gaan werken en daar heb ik geen ruimte voor."

Bekers

Sinds een jaar kan ze bijna fulltime werken en dat leidde tot een soort uitbarsting. Er moet nog veel gebeuren: zo is ze

bijvoorbeeld ook met series bekens bezig. Het moeten er tientallen worden, bekens met en zonder voet, van wit porselein met transparant glazuur. Het werken in series vindt ze belangrijk maar ook bij dit werk gaat ze niet als een conventionele keramist aan de slag. Alle bekens zijn gedraaid en afgedraaid in één keer en vervolgens vervormd, zodat iedere beker weliswaar onderdeel van een serie is maar ook uniek. Net zoals in haar objecten, wil Wilma Bosland in deze bekens een persoonlijkheid leggen. Elk afzonderlijk werk, object of beker, is een individu. Op de vraag of zij deze vervormde bekens maakt om te provoceren, antwoordt ze heel stellig ontkennend: "Nee, daar ben ik niet zo mee bezig. Ik vind ze eigenlijk nog wel braaf. Ik leg mezelf allerlei normen op en daar is dit dan het resultaat van." Deze uitspraak karakteriseert Wilma Bosland: ze is een keramist die heel autonoom, volgens eigen regels, ideeën en gedachten werkt op een puur ambachtelijke wijze. Hoewel het ambacht als het ware de levensader is die haar werk voedt, is het geen doel op zich. Het doel blijft voor haar altijd het uitdrukken van gevoelens en emoties, het verwerken van haar manier van in het leven staan.

Werk van Wilma Bosland is te zien bij
Galerie De Witte Voet, Kerkstraat 135,
Amsterdam, van 20 oktober – 22 november 2000.
Wo t/m za 12- 17 uur.